

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Določniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Pesamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Od obljube do dejanja.

Malo dni še in naši poslanci bodo na Dunaju, v državnem zboru. Nam to sicer ni več novo ter se godi tako že skorej redno, vsake jeseni. To pa tudi ni, zakaj govorimo dnešni državni zboru, na tem mestu. Kar tišči nam dres pero v roke, to so okoliščine, tiste, v katerih se snide takrat državni zbor.

Vesele niso letos le te okoliščine, veliko več so one neprijetne in recimo kar na ravnost, one so na vse strani sitne. Take že zdavna niso bile. Poslanci iz vseh strank so že na odhodu na Dunaj, ali težko, če vedó, kaj jih čaka v državni zboru. Kakor je podoba, mogoče je celo lahko, da pride desnica državnega zbora v manjšino in da pride levica na krmilo, še brž pa je, da ne bode ne ta, ne ona v večini.

In kaj bode potlej? Kar zadeva nas, ki zastopamo slov. ljudstvo na Malem Štajarju, malo, celo malo nam je za to, kar se izgodi sedaj z državnim zborom. Kakor je bilo v njem doslej, nimamo skorej ničesar, da zapišemo v zlate knjige, pač pa na robe. Želje, skromne želje ima naše ljudstvo, težko ni vladi, da jih izpolni. Ali pa se mu je katera izpolnila? Nobena, da bi vedeli za njo. Pač so jih naši poslanci vladi razodeli, toda ne vseh in še te, katere so razodeli, nič nam jih vlada ni izpolnila.

Slov. ljudstvo je znano, da je potrpečljivo, človeku se dozdeva, da je že preveč potrpečljivo in naši poslanci so še bili bolj. Celih sedem let so zvesto služili vladi, niso je nikjer nikoli zapustili, tudi v zadrego je niso spravili, rajši so svoje ali želje svojih poslancev zadržali pri sebi ter jih odložili na pozneje, za čas, ko bi vlada dobila prosteje roke, vse za to, da bi vlade ne spravili v zadrego.

Ali pa so s tem česa dosegli? Kratko in malo nič za nas, ki živimo na Malem Štajarju, nič za nje, ki živijo na Koroškem, nič za nje, ki živé na Primorju, ubogo malo za naše so-

sede, ki živé v lepi Kranji. Vsa je podoba, da dela sedanja vlada za liberalce, vse eno, naj so že potlej nemški ali laški. Njim je prav v dobi grofa Taaffeja pšenica razcvetela. Sedanja vlada je pač lahko vse, toda konservativna ni.

Dokler so bili nemški liberalci na krmilu, ni se nam godilo slabše, kakor pod sedanjo vlado. Ta čas bilo jih je sram ter niso učinjali reči, kakor jih sedaj od njih den na den doživimo. Tako divjanje, kakor ga vidimo sedaj na njih strani, ni bilo mogoče, dokler so bili njih močje na vrhu. Sedaj imajo izgovor za-nj, češ, da jim hodi za obvarovanje lastnih pravic.

O te pravice! Na vladi bi bilo, da pre-soja te pravice ali na isti vladi bi tudi bilo, da postavi tem, dozdevnim pravicam, pravice drugih narodov na stran in kar bi v tem izpoznala za resnico, na njej bi bilo, da uravna stvari tako, da bi v vsem ne bila nobena krivica — ne za Nemce in ne za druge narode. Človek bi tako mislil in dobro bi tako bilo za cesarstvo.

Žal, da ne moremo take hvale izreči za sedanjo vlado. Ne vemo, toda mi mislimo, da bode blizu enaka sodba tudi pri naših poslancih čez vlado. Njej so oni bili doslej vselej in vestno na strani. Mi jim za to nismo nikjer in nikoli stavili napotka, zmirom smo še upali, da bode vlada storila stopinjo na bolje. Ko bi jej to že tudi ne šlo iz srce, vsaj v zahvalo za podporo, ki so jo jej dali naši poslanci, imela bi ona v tem kaj storiti.

Zastonj, prazno je bilo naše upanje. Slej kakor prej drži nas liberalizem, nemški ali laški, v pestéh in ako gledamo na to, kar počenja minister za uk in bogočastje pri naših šolah, tako še gre njemu — prvo darilo. To nam dokazuje zadnje imenovanje c. kr. okr. nadzornikov za ljudske šole, pri njem ni izpolnil kar nobene želje naših poslancev; isto velja za naše srednje šole. Niti na c. kr. gimnazijah v Mariboru in Celju, niti na c. kr. učiteljsku v Mariboru se je storilo kaj za slov. učence.

Nemščina sedi za mizo, slovenščini pa še za durmi ni prostora.

Če nas tedaj človek vpraša, ali pričaku jemo še česa od te vlade, kaj mu odgovorimo? — Nič, je naš odgovor, od te vlade ne pričakujemo več ničesar in če čejo poslanci desnice, da še obdržimo za naprej kako zaupanje va-nje, potem jim kličemo: Skrajni čas je, da od obljube prestopite do dejanja.

Hrvatske stranke in njih potreba.

Gledé političnih razmer na Hrvatskem piše se nam iz Zagreba: Od ljudskih šol začeni pa do vseučilišča, sploh v vseh zavodih za narodno izobraževanje vpeljan je na Hrvatskem jezik hrvatski kot učni jezik, v vseh uradnih za javno upravo in za pravosodstvo, v avtonomnih zastopih in v deželnem zboru velja in rabi se izključljivo hrvatski jezik in pri vsem tem obstoje pri nas tri stranke, katerih si vsaka prizadeva narod osrečiti na svoj poseben način.

Pri zadnjih volitvah je po trdovratnem volilnem boju s porabo dopuščenih in nedopuščenih sredstev vladina ali tako imenovana „narodna stranka“ priborila si veliko večino. Zmerna opozicija, t. j. združena prejšnja neodvisna z biskupom Strossmayerjem in konservativna stranka z grofom Draškovićem na čelu, dobila je pri volitvah samo devet in tudi „stranka prava“ pod vodstvom dr. Ante Starčevića devet mandatov.

Marsikateremu Slovencu se bo čudno zdelo, zakaj je na Hrvatskem razcepljen narod v tri stranke, ko mu vendar njegova avtonomija jamči za vsestranski razvoj v okviru narodnih teženj. Slovenci čutili bi se presrečne, ako bi uživali toliko samostalnosti na polju narodnega gibanja, kakor naši bratje na Hrvatskem. Kdor pa pozna bližje tukajšnje razmere, sprevideti mora, da je složno delovanje pri današnjih okoliščinah nemogoče.

Vladina stranka zajema namreč svojo moč iz studenca Tiszine milosti, ta stranka zastopa torej v trojednej kraljevini liberalne ideje madjarske vladajoče stranke in med Hrvati se, hvala Bogu, nahaja še mnogo rodoljubov, kateri so prepričani, da je tak zistem za hrvatski narod pogubonosan.

Kakor so gospodarili liberalni patroni svoje dni v vaši državni polovici, tako gospodarijo madjarski liberalci v naši polovici in kdor ne posluša njihovih nauk, kdor potrpežljivo ne upogne svojega vrata pod jarem njihovega liberalizma, ta je nasprotnik države, mračnjak in neprijatelj narodnega razvitka. Popustljivost vladine stranke nasproti vsemogočemu Tiszi mora se odločno obsoditi uže zaradi tega, ker se s to popustljivostjo krhajo polagoma pravice, pogodbeno zajemčene Hrvat

skemu narodu in ako bi se gospodarilo še nadalje po receptu ministra Tisza, odnosno njegovega zastopnika bana Hedervarija, prišlo bi sčasom do tega, da bi Madjari postopali s Hrvati takisto, kakor postopajo danes z ubogimi Slovani.

Plemeniti hrvatski rodoljubi, kateri so spoznali to nevarnost precej, ko je zasel bansko stolico grof Kuhen-Hedervari, borili so se torej uže v pretekli saborski sesiji proti škodljivim eksperimentom vladine stranke in bodo v novo izvoljenem deželnem zboru, ki se je bil odprl dne 1. septembra, da si v manjšem številu, še odločneje branili pravice hrvatskega naroda.

Res je, da ne bodo proti večini vladinih kimaveev mogli vspešno delovati, koristilo bo pa njihovo delovanje vendar vsaj v tem obziru, da bo prišlo pri saborskih razpravah mnogo stvari na dan, ki se v časopisih opozicije vsled tukajšnjih tiskovnih razmer pač ne bi smele razpravljati. Ako bo se torej vladajočej stranki posrečilo, obdržati se na krmilu še naslednjih pet let in ako v tem času ne bode dokazala s čini, da jej veljajo interesi domovine več, kakor hinavsko prijateljstvo Tiszino, potem se hrvatski narod gotovo ne bode dal več oslepiti s praznimi obljubami in pri prihodnjih volitvah bode tudi njenemu gospodstvu odklenkalo.

Gospodarske stvari.

Konjska dirka.

V novem času je splošnje zanimanje za živinorejo in še čisto posebej, kjer so kraji za to, za konjerejo. Za njo pa so dirke sila imenitne, nekaj za to, ker je treba konje pripravljati za nje in torej na živali bolj gledati, nekaj pa za to, ker prihaja k dirkam več ljudi, v časih tudi kupcev in tako se spravi žival ležje v denar.

Dirkarsko društvo v Žalcu napravi, kakor je znano, v nedeljo, dne 16. oktobra tako dirko v Žalcu. Iz vabila, katero razpošilja društvo, povzamemo to le: I. Pričetna dirka. Društvena darila: 12 zlatov. Enkrat dirkarsko pot = 1 kilometer. Za konje V. konjerejskega okraja (Savinjsko plemo); starost ne čez 4 leta. Vloge 2 gld., katera se nikakor več ne povrneti. Da se dirka vrši, treba je najmanje 5 oglasil. I. darilo 6 zlatov. — II. darilo 3 zlati — III. darilo 2 zlata. — IV. darilo 1 zlat in po jedna zastava. II. Dirka plemenskih konj. Društvena darila: 23 zlatov. Dvakrat dirkarsko pot = 2 kilometra. Za licencirane žrebce in kobile V. konjerejskega okraja (Savinjsko plemo); starost ne čez 8 let. Pri kobilah je treba od županstva potrdila, da so se v teku zadnjih dveh let za plemo porabliale. Vloga 2 goldinarja, katera se nikakor več ne vrneti.